



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Barbory Berkové a soudců Mgr. Jiřího Gottwalda a JUDr. Michala Jantoše ve věci

žalobce: **M. S.**, narozený dne X
t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici K., P. O. BOX X
zastoupen advokátkou JUDr. Lucií Madleňákovou, Ph. D.
sídlem Nádražní 381/9, 789 85 Mohelnice

proti
žalované **Vězeňská služba České republiky - Věznice Mírov**
sídlem P. O. Box 1, 789 53 Mírov

o žalobě na ochranu proti nezákonným zásahům žalované

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Česká republika **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

A) Žaloba a řízení o ní

1. Žalobce žalobou doručenou soudu dne 28. 4. 2021 a doplněnou podáními ze dne 4. 8. 2021 a ze dne 26. 10. 2021 požadoval, aby soud určil, že se žalovaná dopustila nezákonných zásahů tím, že ve dnech 23. 3. 2021, 25. 3. 2021 a 1. 4. 2021 žalobci podala balenou šunkovou pěnu bez vyznačení data výroby a data spotřeby, složení a nutričních hodnot a dále dne 6. 4. 2021 podala žalobci balený neoznačený tvaroh bez vyznačení data výroby,

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

data spotřeby, složení a nutričních hodnot, čímž porušila jeho práva na informace a ochranu zdraví. Zdůraznil, že s ohledem na své postavení odsouzeného ve výkonu trestu nemá možnost výběru poskytovatele stravovacích služeb a konzumovaných potravin a alternativou k žalovanou předkládaným potravinám je pro něj jediné hladovění. Žalovaná tím, že poskytuje nebalené potraviny bez informací o tom, zda tyto splňují základní zdravotní předpoklady, může dle žalobce lehce zneužít svého postavení a podávat mu potraviny zdravotně závadné. Dále žalobce uvedl, že se proti neoznačování potravin ve věznici náležitými informacemi již bez úspěchu bránil stížnostmi k Veřejnému ochránci práv, krajskému státnímu zástupci a podnětem ke Krajské hygienické stanici. Za nevhodný považuje žalobce zejména příměr státního zástupce, který ve svém sdělení k žalobcově stížnosti z hlediska informací poskytovaných o potravinách přirovnal podávání jídla ve vězeňské jídelně jeho podávání v restauraci.

2. Žalovaný ve vyjádření k žalobě namítl její opožděnost a pro případ, že by byla shledána včasnou, požadoval její zamítnutí, neboť k vytýkanému nezákonnému zásahu nedošlo. Informace o potravinách jsou odsouzeným poskytovány v souladu s právní úpravou a vnitřními normami upravujícími stravování a postup žalované byl z podnětu žalobce prošetřen jak interně (ředitelem věznice), tak řadou institucí, jimiž nebylo shledáno na straně žalované žádné pochybení.
3. Při jednání soudu účastníci setrvali na svých stanoviscích.

B) Posouzení věci krajským soudem

4. Krajský soud se předně zabýval tím, zda žalobcem popsáná jednání vůbec splňují pojmové znaky zásahu, proti němuž jsou soudy ve správním soudnictví oprávněny poskytovat ochranu.
5. Podle § 82 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*
6. Krajský soud souhlasí s žalobcem, že podávání stravy (což je nepochybně faktické jednání, které nemá formu rozhodnutí) nemajetnému odsouzenému ve výkonu trestu odnětí svobody, jehož možnost svobodné volby se prakticky zužuje na volbu mezi přijetím stravy, která je mu poskytnuta věznicí, a nepřijímáním stravy žádné, lze v případě, že by se jednalo o stravu nevyhovující zákonným podmínkám, v důsledku čehož by žalobce důvodně pozbyl důvěru v bezpečnou konzumaci takové stravy, označit za jednání přímo zkracující žalobcova práva, a tedy za nezákonný zásah ve smyslu citovaného ustanovení. Byť krajský soud odmítá jako zcela spekulativní a ničím nepodložené tvrzení žalobce o možném zneužití postavení žalovanou k záměrnému poskytování závadných potravin odsouzeným, a byť žalobce neuvedl žádné indicie, jež by odůvodňovaly obavu, že předmětné konkrétní potraviny (šunková pěna a tvaroh) byly z hlediska účinků na jeho zdraví jakkoli závadné (tvrzení o chemickém zápachu, uvedené v doplnění žaloby ze dne 4. 8. 2021, bylo zcela obecné, nebylo vztaženo k následně specifikovaným konkrétním případům a nadto z doplnění žaloby a z obsahu vyřízení stížnosti ředitelem věznice ze dne 21. 4. 2021 vyplývá, že žalobce odmítl předmětné potraviny zkonzumovat), nebylo dle názoru soudu a priori vyloučeno, aby v žalobě tvrzená absence informací o poskytovaných potravinách mohla být jako nezákonný zásah správního orgánu vyhodnocena.

7. Před meritorním posouzením věci se však s ohledem na námitku žalované musí krajský soud vyjádřit k otázce včasnosti žaloby. Žalovaná své tvrzení o opožděnosti žaloby odůvodnila tím, že postup při poskytování informací o podávané stravě je totožný od nástupu žalobce do věznice (od prosince 2020), a tudíž nemůže být pro stanovení lhůty k podání žaloby určující až měsíc březen 2021, kdy se měly stát žalobcem popsané případy.
8. Tato námitka však není důvodná. Skutečnost, že se dle tvrzení žalobce dopouštěla žalovaná určitého jednání opakovaně, neznamená, že se jedná o jediný skutek, který započal již dnem, kdy k takovému jednání objektivně poprvé došlo (ostatně v takovém případě by se spíše jednalo o trvajících zásah, u něhož by z hlediska včasnosti nebyl podstatný jeho počátek, nýbrž datum jeho ukončení, a tudíž by byla žaloba tím spíše včasná). Každé poskytnutí stravy je totiž samostatným skutkem, který lze individualizovat uvedením dne, kdy k němu došlo, a dále popisem, o jakou potravinu se jednalo a jaké konkrétní vady vykazovala, tj. v jakém ohledu žalovaná jejím poskytnutím odsouzeným porušila právní předpis. Takovou individualizaci učinil žalobce v doplnění žaloby ze dne 26. 10. 2021, v němž popsal 4 skutky, k nimž mělo dojít dne 23. 3., 25. 3., 1. 4. a 6. 4. 2021, přičemž pouhá věcná a časová souvislost z těchto případů nedělá skutek jeden. Z pohledu typů zásahů, proti nimž soudy ve správním soudnictví poskytují ochranu, se tak mohlo jednat jedine o tzv. opakující se zásah, tj. soubor dílčích jednorázových zásahů, přičemž bylo na žalobci, který z těchto samostatných skutků skutečně žalobou napadne (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 9. 2007, č. j. 3 Aps 7/2006-103) a je tak nerozhodné, že dle tvrzení žalované mohlo k typově shodným situacím docházet již dříve. Včasnost žaloby musela být soudem posouzena individuálně ve vztahu ke každému vytýkanému jednání.
9. Podle § 84 odst. 1 s. ř. s., *žaloba musí být podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo.*
10. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2011, č. j. 5 Aps 5/2010 - 293, lhůta pro podání zásahové žaloby běží od okamžiku, „kdy se žalobce dozvěděl o skutečnostech, v nichž spatřuje nezákonný zásah. Rozhodující je přitom znalost žalobce o skutkových okolnostech, z nichž vyplývá konání nebo nekonání správního orgánu, v němž je spatřován nezákonný zásah. Okamžik, kdy žalobce nabyl přesvědčení o tom, že předmětné konání či nekonání správního orgánu naplňuje veškeré znaky nezákonného zásahu definované v § 82 s. ř. s., není pro běh lhůty rozhodný“.
11. O tom, že právě v den poskytnutí potraviny se žalobce o tvrzeném nezákonném zásahu dozvěděl, vyplývá z logiky věci, neboť právě při převzetí konkrétní potraviny žalobce zjistil, že na ní nejsou uvedeny informace, které dle jeho názoru na ní být uvedeny měly. Žaloba tak byla podána včas, neboť k nejstaršímu ze čtyř vytýkaných případů mělo dojít dne 23. 3. 2021, a tudíž lhůta dvou měsíců uvedená v citovaném § 84 odst. 1 s. ř. s. by marně uplynula až dne 24. 5. 2021. Žalobce však odeslal žalobu soudu již dne 26. 4. 2021.
12. K věci samé krajský soud uvádí, že mezi účastníky je nesporné, a tuto skutečnost prokazují i k důkazu provedené fotografie a jídelníček ze dne 23. 3., že žalovaná ve dnech 23. 3., 25. 3. a 1. 4. 2021 žalobci skutečně v rámci přídatku ke stravě pro pracující vězně poskytla ke konzumaci šunkovou pěnu v obalu (plastovém střívků), na němž nebyla uvedena data výroby a spotřeby, ani složení a nutriční hodnoty. Žalovaná rovněž nijak nerozporeovala,

že dne 6. 4. 2021 obdržel žalobce ke svačině mj. porci nebaleného (resp. v sáčku zabalenou porci 250 g) tvarohu, která rovněž nebyla opatřena uvedenými údaji. Z uvedeného důvodu krajský soud vyhodnotil jako nadbytečné důkazy výpověďmi svědků (bývalých spoluvězňů žalobce), kteří měli tyto nesporné skutečnosti svými výpověďmi potvrdit.

13. Následně se krajský soud zabýval tím, zda žalovaná postupovala v rozporu se zákonem, pokud nebyly předmětné potraviny na svých obalech opatřeny uvedenými informacemi.
14. Krajský soud zjistil, že označování potravin poskytovaných odsouzeným ve věznici není nijak speciálně upraveno v zákoně č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve vyhlášce Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ani v nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 16/2020, o stravování ve Vězeňské službě České republiky, a tudíž se na označování těchto potravin použije obecná úprava obsažená v § 6 a násl. zákona č. 110/1997 Sb. o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o potravinách“) a přímo použitelné předpisy Evropské unie týkající se označování potravin, zejména pak Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011, o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnice Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004.
15. Dále krajský soud zjistil, že bližší pravidla týkající se podávání informací o stravě poskytované odsouzeným obsahuje také čl. 7 Vnitřního řádu pro odsouzené věznice Mírov ze dne 13. 1. 2020, č. j. VS-257971/ČJ-2019-803632-GŘ, podle jehož odst. 4, 6 a 11 je v jednotlivých oddílech a ve vězeňské jídelně na viditelném a přístupném místě k nahlédnutí vyvěšen jídelní lístek, strava podléhající rychlé zkáze, která je vydaná v oddíle, má být spotřebována do 2 hodin od výdeje, a připomínky k množství a kvalitě stravy může odsouzený uplatňovat u zaměstnanců kuchyně nebo prostřednictvím dozorce bezprostředně po převzetí stravy, jakož i následně písemně prostřednictvím vychovatele nebo v rámci podílu odsouzených na organizaci života.
16. Při jednání soudu bylo obsahem listiny č. j. VS-60675-18/ČJ-2121-806310-STV prokázáno, že se stížnostmi žalobce ze dne 1. a 6. 4. 2021 na absenci informací o datu spotřeby a složení na předmětné šunkové pění a tvarohu se podrobně písemně vypořádal ředitel věznice dne 21. 4. 2021. Ve vyřízení stížnosti žalobci sdělil, o jaké konkrétní výrobky se jednalo, kdy byly do věznice dodány a dokdy měly být dle údajů výrobce spotřebovány, a dále s odkazem na konkrétní ustanovení právních předpisů potravinového práva žalobci srozumitelně vysvětlil, že povinnost uvádět údaje o složení a datu použitelnosti balených potravin se nevztahuje na potraviny, které jsou dodávány poskytovateli stravovacích služeb (zde věznici) v technologických obalech, což byly právě případy předmětné šunkové pění i tvarohu, neboť v takovém případě se na tyto potraviny pohlíží jako na nebalené, v důsledku čehož postačuje, jsou-li údaje o složení a datu použitelnosti uvedeny prodejcem pouze na etiketě celého balení a jednotlivému strážníkovi poskytnuty jen případy potřeby, což splněno bylo. Dále ředitel věznice ve sdělení uvedl, že žalobce se dne 23. 3. a 6. 4. 2021 odmítl k nabídce provozního pracovníka stravování a výživy Věznice Mírov, p. M. s nabídnutými požadovanými informacemi o předmětných potravinách seznámit.

17. Dále bylo při jednání soudu prokázáno, že na všech jídelničkách vězeňské kuchyně ze dne 23. 3., 25. 3., 1. 4. a 6. 4. 2021 bylo uvedeno, že strava uvedená na jídelním lístku je určena k okamžité spotřebě, a dále byl u jednotlivých pokrmů uveden seznam obsažených alergenů.
18. Ze sdělení Krajské hygienické stanice ze dne 19. 4. 2021, č. j. KHSOC/19333/2021/OC/HV, soud dále zjistil, že KHS při státním zdravotním dozoru, který ve Věznici Mírov uskutečnila dne 15. 4. 2021 z podnětu žalobce ze dne 1. 4. 2021, jenž se týkal značení nebalených potravin, neshledala důvody pro zahájení řízení z moci úřední.
19. Jelikož žalobce žádnou z výše uvedených zjištěných skutečností nerozporoval a právní analýzu otázky označování potravin uvedenou v předmětném vyřízení stížnosti hodnotí krajský soud jako věcně správnou, nelze než dospět k závěru, že žalovaná se nezákonných zásahů popsaných v žalobě nedopustila, neboť neuvedení údajů o složení a datu použitelnosti předmětných potravin na obalech, v nichž byly tyto potraviny předány žalobci (tj. v případě šunkové pěny na plastovém střívku a v případě tvarohu na sáčku), bylo v souladu s právními předpisy, neboť tyto údaje musely být uvedeny toliko na hromadných baleních, v nichž byly tyto potraviny dodány věznici. Žalovaná ve svém vnitřním předpisu rovněž upravila jednoduchý a Nařízení č. 1169/2011 odpovídající postup, který mohl žalobce využít k tomu, aby se s informacemi, které na obalech předmětných potravin a v jídelničkách postrádal, seznámil a své obavy z konzumace těchto potravin tak rozptýlil. Žalobce však tento postup nevyužil, resp. ve dvou případech výslovně využít odmítl, ačkoli mu byly požadované informace odpovědnou osobou nabízeny.
20. Ze sdělení veřejného ochránce práv ze dne 27. 5. 2021, č. j. KVOP-23154/2021 a ze dne 22. 6. 2021, č. j. KVOP-27219/2021 soud nezjistil žádné skutečnosti významné pro posouzení věci, neboť z jejich obsahu vyplývá, že se ombudsman zabýval stížnostmi žalobce, které se týkaly balení dětských piškotů a nikoli předmětné šunkové pěny či tvarohu.
21. Ačkoli hodnocení obsahu sdělení krajského státního zástupce ze dne 29. 4. 2021, č. j. 2 KDT 4004/2021-10, již překračuje meze nutného odůvodnění, uvádí krajský soud pro úplnost, že státním zástupcem užitý přírůbek s restaurací nebyl s ohledem na kontext nevhodný ani věcně nesprávný, neboť jeho obsahem je toliko připomenutí, že i ve stravovacích provozech pro osoby neomezené na svobodě nejsou k nebaleným potravinám automaticky poskytovány informace o složení a datu použitelnosti podle výrobce, nýbrž postačuje, pokud tyto informace má k dispozici daný poskytovatel a poskytne je na vyžádání.

C) Závěr a náklady řízení

22. Jelikož v žalobě specifikované jednání žalované nebylo v nesouladu s právními předpisy, nemohl jej soud hodnotit jako nezákonný zásah. Proto v souladu s § 87 odst. 3 s. ř. s. žalobu jako nedůvodnou zamítl.
23. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť procesně úspěšné žalované dle obsahu spisu v řízení žádné náklady jdoucí nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly.

24. V řízení vznikly náklady toliko státu, a to náklady na právní zastoupení žalobce podle § 35 odst. 10 s. ř. s., o jejichž výši rozhodne soud samostatným usnesením. Na jejich náhradu však s ohledem na výsledek řízení stát právo nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 14. prosince 2021

Mgr. Barbora Berková v. r.
předsedkyně senátu